

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Олексій ЛИТВИНОВ

03 _____ 2024 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на базі рівнів НРК 6, НРК 7

за освітньо-професійною програмою
зі спеціальності

051 Економіка

(освітня програма «Економіка підприємства»)

у 2024 році

Харків
2024

ВСТУП

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 051 Економіка (освітньо-професійна програма «Економіка підприємства») на базі рівнів НРК6, НРК7 відбувається відповідно до «Правил прийому на навчання до Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» в 2024 році» у формі індивідуального фахового іспиту, який приймає фахова екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До фахового іспиту входять питання за темами:

- Економіка підприємства;
- Економіка праці і соціально-трудова відносини;
- Статистика.

Перелік питань за темами наведено у програмі.

Критерії оцінювання знань

1 Результат фахового іспиту визначається за шкалою від 100 до 200 балів.

2. Індивідуальний фаховий іспит відбуваються у формі тестових завдань з відповідних тем дисциплін, загальна кількість яких налічує 30 штук. Серед запропонованих 4 відповідей на кожне тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється у 4 бали, неправильна – у 0 балів.

Результат фахового іспиту розраховується за формулою:

$80+k*n$, де k – кількість балів за правильну відповідь на питання ($k=4$), n – кількість правильних відповідей).

3. Якщо вступник отримав менше ніж 100 балів, то вважається що він не склав іспит і до участі в конкурсі не допускається. Бали не виставляються. Робиться запис «не склав».

1 Питання за темою «Економіка підприємства»

1. Основи підприємництва. Еволюція наукових теорій економіки підприємства моделі здійснення підприємницької діяльності. Ринкове середовище функціонування підприємств. Виробнича структура підприємства: поняття, види та чинники формування.

2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Організаційно-правові форми підприємств. Класифікації підприємств. Об'єднання підприємств.

3. Основний капітал. Економічна сутність, класифікація та структура основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Знос основних фондів. Амортизація основних фондів.

4. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Виробнича потужність підприємства. Види виробничих потужностей. Баланс завантаження обладнання. План виробництва продукції. Порядок розрахунку виробничої потужності. Фактори визначаючі та підвищуючі виробничу потужність.

5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Поняття про трудові ресурси підприємства. Класифікація і характеристика кадрів (персоналу) підприємства. Розрахунок чисельності робітників підприємства. Продуктивність праці та резерви її підвищення. Визначення заробітної платні. Показники руху персоналу. Ефективність використання персоналу підприємства.

6. Оборотний капітал. Склад, структура та кругообіг обігових коштів підприємства. Показники оборотності обігових коштів. Напрямки підвищення оборотності обігових коштів. Показники використання обігових коштів.

7. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Сутність та роль рішень в управлінні виробництвом. Класифікація рішень. Економічне обґрунтування рішень щодо виробничої програми.

8. Планування діяльності підприємства. Функції та задачі планування. Системи планів підприємства. Бізнес-планування на підприємстві.

Література

1. Лазебник, Л. Л. Економіка підприємства : підруч. / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 426 с.
2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.
3. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.
4. Гетьман, О. О. Економіка підприємства : підруч. / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 488 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.
6. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка виробничого підприємства. ЦУЛ, 2019. 172 с.
7. Єгорова І.Г., Матукова Г.І., Приймак Н.С. Економіка та організація діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Магнолія. 2019. 330 с

8. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: Швець В.М. 2018. 348с.
9. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Біла К.О. 2020. 142 с.

2 Питання за темою «Економіка праці і соціально-трудові відносини»

1. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Загальна характеристика трудових ресурсів. Види зайнятості та баланси трудових ресурсів. Структура та показники оцінки трудових ресурсів. Відтворення трудових ресурсів, його характеристики.

2. Соціально-трудові відносини, як система. Історія формування, поняття та зміст соціально-трудових відносин. Система соціально-трудових відносин. Сфери соціально-трудових відносин.

3. Ринок праці та його регулювання. Ринок праці: суть, зміст, структура. Умови виникнення і ефективного функціонування ринку праці. Функції та сегментація ринку праці. Безробіття, його види і показники.

4. Організація і нормування праці. Сутність і задачі організації праці. Управління організацією праці на підприємстві. Робочий час, його класифікація і методи вивчення. Основи нормування праці.

5. Продуктивність і ефективність праці. Продуктивність та ефективність праці і основні чинники їх зростання. Показники оцінки продуктивності і ефективності праці.

6. Політика доходів і оплата праці. Поняття "доходи населення", їх види. Заробітна плата, її види, функції і принципи організації. Тарифна системи оплати праці. Форми і системи оплати праці.

7. Планування праці. Задачі, зміст і показники плану з праці. Планування зростання продуктивності праці. Планування фонду оплати праці.

8. Аналіз, звітність, аудит у сфері праці. Основні задачі аналізу використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці. Аналіз забезпеченості підприємства робочою силою і кваліфікаційного складу робітників. Аналіз руху і стабільності робочої сили.

Література

1. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник. / А. М. Березюк, С. М. Мельников, О. С. Попов. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського „ХАІ”, 2011. – 106 с.
2. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник / О. А. Грішнова. - К.: "Знання", 2009. – 390с.
3. Гриньова В. М., Шульга Г. Ю. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. / В. М. Гриньова, Шульга Г. Ю. - К.: "Знання", 2010. - 310 с.
4. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навчальний посібник / Л. Д. Гармідер, С. О. Філатова. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. – 640 с.
5. Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібник. – Київ: Персонал, 2014. – 498 с.
6. Колот А. М. Економіка праці і соціально-трудові відносини: Підручник / А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. - К : КНЕУ, 2009. - 711с.

3. Питання за темою «Статистика»

1. Статистичне спостереження.

Основні категорії статистики. Статистичне спостереження як метод інформаційного забезпечення. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження. Організаційні питання статистичного спостереження. Форми, види та способи статистичного спостереження. Статистичні ознаки, їх варіація, типи шкал вимірювання.

2. Зведення та групування статистичних даних.

Сутність статистичного зведення. Класифікація та групування. Види групувань. Принцип формування груп.

3. Узагальнюючі статистичні показники.

Сутність і види статистичних показників. Класифікація статистичних показників. Абсолютні величини. Відносні величини. Середні величини. Характеристики центру розподілу: середня, мода, медіана, їх взаємозв'язок. Абсолютні міри варіації: розмах варіації, середнє лінійне та середнє квадратичне відхилення

4. Аналіз рядів розподілу.

Аналіз, варіації та форми розподілу. Закономірність розподілу. Характеристики центра розподілу. Характеристики форми розподілу.

5. Індексний метод.

Сутність і функції індексів. Індивідуальні індекси. Методологічні основи побудови загальних індексів. Агрегатна форма індексів. Системи індексів. Властивість індексів. Взаємозв'язки індексів. Індеси середніх величин. Територіальні індекси.

6. Ряди динаміки.

Аналіз динамічних рядів. Види динамічних рядів. Абсолютні та відносні характеристики інтенсивності динаміки, їх взаємозв'язок.

Література

1. Петрик, В. Л. Статистика: навч. посібник / В.Л. Петрик. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2009. – 100с.

2. Городянська Л. В., Сизов А. І. Статистика для економістів: навчальний посібник / Городянська Л. В., Сизов А. І.; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2019. – 350 с.

3. Мармоза, А. Т. Теорія статистики: підруч. / А. Т. Мармоза – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 592 с.

4. Чекотовський, Е. В. Статистичні методи. Історія і теорія: навчальний посібник / Е. В. Чекотовський - К., 2016, – 191 с.

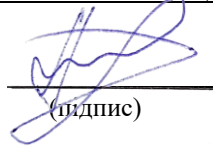
5. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2017. 450 с.

6. Статистика: навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни : для вnz / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т водного господарства та природокористування ; [авт. кол.: Н. Б. Кушнір та ін.]. Київ: Центр учб. літ., 2016. 204 с.

7. Щурик М. В. Статистика: навч. посібник для вузів усіх рівнів акредитації / М. В. Щурик / М-во освіти і науки України. Львів : Магнолія 2006, 2016. 562 с.

Гарант освітньої програми Економіка підприємства

к.е.н.

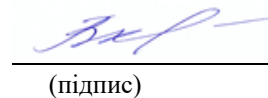

(підпис)

Олександр ПОПОВ

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі економіки та публічного управління.

Протокол № 8 від «8» лютого 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

Програму вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 051 Економіка (освітня програма «Економіка підприємства») на базі рівнів НРК6, НРК7 узгоджено науково-методичною комісією Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» з галузей знань «Культура і мистецтво», «Гуманітарні науки», «Соціальні та поведінкові науки», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», «Міжнародні відносини», «Право» (НМК 3)

Протокол № 7 від «22» березня 2024 р.

Голова НМК 3

д.екон.н., проф.

(підпис)

Ганна ЛІХОНОСОВА